

ایوان مخوف متولد شد

480 سال پیش در روز 25 اوت سال 1530 میلادی ایوان پسر گراندوک مسکو متولد شد. او بعدها با نام ایوان چهارم به تخت سلطنت روسیه نشست و در جریان سلطنتش به دلیل صدور احکام خوفناک به «ایوان مخوف» شهرت یافت...

480 سال پیش در روز 25 اوت سال 1530 میلادی ایوان پسر گراندوک مسکو متولد شد. او بعدها با نام ایوان چهارم به تخت سلطنت روسیه نشست و در جریان سلطنتش به دلیل صدور احکام خوفناک به «ایوان مخوف» شهرت یافت. ایوان 3 ساله بود که پس از مرگ پدرش گراندوک مسکو شد و در روز 16 ژانویه سال 1547 میلادی در سن 16 سالگی با لقب تزار حکومت بر شاهزاده نشین مسکو و قلمروی آن روزگار روسیه را دست گرفت. ایوان هنگام آغاز سلطنت عنوان گراندوک به تزار تغییر داد.

تزار واژه تغییر یافته سزار است که در زبان آلمانی نیز کایزر «قیصر» نامیده می شود. روس ها قبل امپراتور بیزانس و خان تاتار را با این نام می نامیدند.

ایوان چهارم خود را جانشین امپراتورهای بیزانس «قسطنطنیه» می دانست که یک قرن قبل از این تاریخ امپراتوری آنها توسط عثمانی ها منقرض شده بود.

او با اتکا به مردم و طبقه اشراف که هنوز یک طبقه کوچک محسوب می شد ، بویارها اربابان زمین دار بزرگ را مطیع کرد. او می خواست کشورش را از زیر سایه اشغال مغول ها که موجب عقب ماندگی روسیه شده بود بیرون آورده و به سطح کشورهای غربی برساند.

ایوان چهارم پس از نبردهای بی وقفه با تاتارها که در پیرامون ولگا ، آغازان و آستراخان مستقر بودند ، آنها را شکست داد. او با شکست دادن اعقاب دوردست مغول ها دروازه های سیبری بزرگ را گشود.

پس از شکست خان مغول سیبری دهقانان روسی دست به مهاجرت به سیبری زدند. با این حال ، ایوان چهارم از خان تاتار کریمه شکست سختی خورد و خان تاتار کریمه بی وقفه قلمروی او و حتی شهر مسکو را مورد تهدید قرار می داد.

ایوان چهارم در تلاش هایش برای گشودن دروازه های غرب و دریای بالتیک به روی روسیه نیز با ناکامی مواجه شد. ایوان چهارم در سنین سالخوردگی برای مقابله با تهدیدهای داخلی و خارجی به خود قدرت نامحدودی را برای اعمال نظر به روی زمین های ثروتمندان روسیه قدیم داد.

او بویارها را از میان برداشت و 12 هزار خانواده اشراف زمین دار را از زمین هایشان بیرون راند و اموالشان را مصادره کرد. ایوان چهارم که به دلیل سرکوب لقب ایوان «مخوف» را یافته بود برای مطیع کردن دهقان های روسی آزادی رفت و آمد آنها را محدود کرد نظام رعیتی را پایه گذاری نمود و به این ترتیب طبقه روستایی روس تبدیل به رعیت برده شدند.

او پس از کشتار هزاران بویار دستور داد اهالی شهر نووگورد در شمال مسکو که شورش کرده بودند را در رودخانه غرق کنند. جنون مرگبار ایوان چهارم تا جایی پیش رفت که پسر بزرگش را به ضرب چوبدستی کشت. سرانجام ایوان مخوف در سن 55 سالگی در روز 18 مارس سال 1584 میلادی درگذشت و در پی مرگش روسیه برای چندین دهه دچار آشوب ها و هرج و مرج گردید.

به این ترتیب ، در روز 25 اوت سال 1530 میلادی ایوان پسر گراندوک مسکو متولد شد. ایوان چهارم در سن 16 سالگی در شهر مسکو به تخت سلطنت روسیه نشست و خود را تزار نامید.

لقب تزار تا سرنگونی خاندان رومانف عنوان امپراتوران روسیه بود. ایوان که در دوران جوانی محبوب مردم روسیه بود در دوران سالمندی به دلیل سرکوب و قتل بی رحمانه رعایایش لقب ایوان «مخوف» را یافت و نام خود را با این لقب در تاریخ ثبت کرد.

بهرام افتخاری
جام جم